

# RAADSBRIEF

## ONDERWERP

Provinciaal beleid wind- en zonne-energie en Stand van zaken RES Twente

## KENNISNEMEN VAN

Het ontwerp Provinciaal beleid wind- en zonne-energie, onze ingebrachte zienswijze en de Stand van zaken RES Twente.

## INLEIDING

Op 16 januari 2024 zijn wij door de provincie schriftelijk op de hoogte gebracht van het besluit van GS over de aanpassing van het Provinciaal Programma Energiestrategie en de Omgevingsverordening - instructieregels zonnevelden en windenergie. GS heeft daarnaast een Voorbereidingsbesluit Windenergie 2024 genomen. Met deze raadsbrief informeren wij u hierover en over onze ingebrachte zienswijze op het provinciaal windbeleid. Verder melden wij u de stand van zaken RES Twente.

## KERNBOODSCHAP

Provinciaal beleid wind- en zonne-energie ter inzage

*Windenergiebeleid* - GS van Overijssel hebben op 16 januari 2024 het ontwerp van de wijziging van de Omgevingsverordening inzake de instructieregel windenergie 2024 en het Provinciaal Programma Energiestrategie 2024 (hierna PPE) vastgesteld. Instructieregels verplichten gemeenten om bij het aanpassen van hun omgevingsplan rekening te houden met wat de provincie belangrijk vindt. In de verordening zijn de voorkeursgebieden voor wind in de provincie opgenomen en de clustereis van 4 turbines buiten de voorkeursgebieden. Daarnaast is een uitzondering opgenomen voor windturbines op bedrijventerreinen. In het Provinciaal Programma Energiestrategie is opgenomen hoe de provincie wil omgaan met vergunningverlening, het maken van programmeringsafspraken per gemeenten en de vereisten voor lokaal eigendom. Het ontwerp van de wijziging van de Omgevingsverordening 2024, het Provinciaal Programma Energiestrategie en de Omgevingseffectrapportage ligt ter inzage van 18 januari 2024 tot en met 28 februari 2024. Binnen deze termijn kan iedereen zienswijzen indienen.<sup>1</sup>

GS hebben op 16 januari 2024 ook een **voorbereidingsbesluit Windenergie 2024** genomen. Hiermee kunnen ontwikkelingen die in strijd zijn met het voorgenomen ruimtelijke beleid voor wind worden tegengehouden totdat de nieuwe instructieregel voor wind in de Omgevingsverordening is opgenomen. Volgens planning zullen Provinciale Staten in maart 2024 een besluit nemen over de vaststelling van de nieuwe instructieregel windenergie.

*Zonbeleid* - GS hebben op 16 januari 2024 het ontwerp van de 'Aanpassing Omgevingsverordening Overijssel – instructieregel zonnevelden 2024' vastgesteld. In de Omgevingsverordening stonden al instructieregels over zonnevelden. Deze worden nu strenger, waardoor het in principe niet langer mogelijk is om zonnevelden te realiseren op landbouw- en natuurgronden. In de instructieregel staan de uitzonderingen wanneer nog wel zonnevelden mogen worden gerealiseerd. Daarvoor gelden dan wel bepaalde voorwaarden. Ook dit ontwerp zonbeleid ligt ter inzage tot en met 28 februari 2024.<sup>2</sup> De openbare documenten met betrekking tot het wind- en zonbeleid van de provincie Overijssel zijn hier te vinden: [Documentatie wind- en zonbeleid | Nieuwe Energie Overijssel](#)

---

<sup>1</sup> [Ontwerpen Omgevingsverordening Windenergie en Provinciaal Programma Energiestrategie 2024 - Provincie Overijssel](#)

<sup>2</sup> [Ontwerp Aanpassing Omgevingsverordening Overijssel – instructieregel zonnevelden 2024 - Provincie Overijssel](#)

## Wat betekent dit voor Twenterand?

### *Windbeleid*

Centraal staat het voornemen van de provincie om een maximum vast te stellen voor de productie van windenergie per deelgebied in Overijssel, naast een fasering van de ontwikkeling van windenergie in die gebieden. GS wil daarmee tegemoet komen aan de wens van een aantal gemeenten om duidelijkheid te scheppen over het totale volume van windenergie in de deelgebieden. Voor wind wil de provincie Overijssel programmeringsafspraken maken met gemeenten over een maximum aantal op te wekken GWh per voorkeursgebied (eerder de 4 grote clusters genoemd) en daarmee het maximum aantal windturbines in Overijssel. Naast een maximale hoeveelheid per gebied wil GS in de tijd verschillende (deel)gebieden open kunnen stellen voor vergunningaanvragen. Dit maakt het mogelijk om te sturen op de vergunningverlening voor windturbines in aantal en tijd. Het doel hiervan is dat er meer rust in het proces geboden kan worden aan die gebieden omdat er daarna geen nieuwe initiatieven meer in behandeling hoeven te worden genomen. En ervoor gezorgd kan worden dat de randvoorwaarden goed in positie zijn wanneer het gebied 'open' gesteld wordt voor aanvragen.

Het verschil met andere gemeenten is dat met de ATT-gemeenten (Almelo, Tubbergen en Twenterand) en de provincie Overijssel al afspraken zijn gemaakt over de komst van windenergie in een bepaalde omvang en met veel andere gemeenten nog niet. Het ATT-gebied maakt deel uit van het provinciale voorkeursgebied A35/ATT. Voor het ATT-gebied heeft de provincie in het ontwerp PPE een (indicatief) maximum van 180 GWh opgenomen. Dit komt overeen met het maximum in de bandbreedte voor ATT (120-180 GWh).

De gezamenlijke ATT-uitgangspunten zijn opgenomen in het gezamenlijk ATT-ontwikkeldkader dat op 7 november 2023 door uw raad is vastgesteld. Voor het ATT-gebied zijn de afspraken:

- De afbakening van het zoekgebied: Twenterand heeft 1 zoekgebied voor grootschalig wind aangewezen (dit valt binnen het ATT-zoekgebied).
- Het maximum aantal GWh: De indicatieve doelstelling om in het ATT-gebied in totaal 120 tot 180 GWh windenergie op te wekken, wat overeenkomt met 6 tot 10 grote windturbines.
- De verdeling tussen de gemeenten: Het aandeel hierin voor Twenterand ligt tussen de 3 en 5 turbines.
- Naast technische uitgangspunten zijn in het gezamenlijk ATT-ontwikkeldkader ook uitgangspunten voor Lokaal Eigendom (zeggenschap, participatie en financiële participatie) opgenomen: "Windturbines worden gerealiseerd met als uitgangspunt minimaal 50% lokaal eigendom, waarbij gestreefd wordt naar 100% lokaal eigendom." Ook het beleid voor duurzame energie van Twenterand geeft aan minimaal 50, en het streven naar 100% lokaal eigendom.

De afspraken voor ATT zijn bestuurlijk vastgesteld en zijn in november 2023 ook vastgesteld door onze raad. Ook in Almelo en Tubbergen zijn deze afspraken bestuurlijk vastgesteld. Deze afspraken die voor het ATT-gebied zijn gemaakt blijven staan, zoals opnieuw is bevestigd in een bestuurlijk overleg over de uitwerking van het provinciaal windbeleid met de provincie op 9 januari 2024. Deze afspraken vormen de basis voor de programmeringsafspraken van de ATT-gemeenten met de provincie. Verdere afspraken over de fasering en de ontwikkeling van wind zullen ook lopen binnen ATT samenwerking. Hier zal ook de verdere uitwerking en borging van het Lokaal eigendom een plek krijgen.

### *Lokaal Eigendom*

Het provinciaal beleid neemt het streven naar minimaal 50 % lokaal eigendom als uitgangspunt. Wel constateert de provincie dat lokaal eigendom enkel via het ruimtelijke spoor niet juridisch afdwingbaar is. Dit bleek ook uit het rapport Verkenning ontwikkelvarianten ATT wind. De voorkeurs-ontwikkelvariant die daarom voor de windontwikkeling in het ATT-gebied is gekozen en bekrachtigd door het raadsbesluit van 7 november 2023 (een publiek-private samenwerking met lokale partijen) past binnen de omschrijving van lokaal eigendom in het concept PPE. De uitwerking en invulling hiervan vraagt om een actieve houding van gemeente(n) en inwoners. De werkwijze voor het ATT-gebied via een onafhankelijk verkenners die de mogelijkheden om lokale samenwerkingspartners bij elkaar te brengen in kaart brengt, geeft hieraan vorm.

Op 17 januari 2024 organiseerden de gemeenten Almelo, Tubbergen en Twenterand (ATT) en provincie Overijssel een informatiebijeenkomst ([Inloopavond windenergie ATT goed bezocht | Twenterand](#)). Op dit moment is de verkenner aan de slag om de samenwerking tussen lokale partijen en overheden verder te onderzoeken.<sup>3</sup> Tijdens de inloopavond hebben diverse belanghebbenden en geïnteresseerden zich aangemeld om met de verkenner in gesprek te gaan of mee te praten over de exacte locaties, het voorkomen van hinder of het uitwerken van lokaal eigendom. De verkenner is nu in het gebied bezig om mogelijke lokale samenwerkingspartners bij elkaar te brengen: inwoners – al dan niet verenigd in een energiecoöperatie, lokale overheden (gemeente(n), waterschap), lokale ondernemers, een collectief van grondeigenaren. Daarbij is het uitgangspunt dat de opbrengsten maximaal lokaal blijven.

### *Erfmolens*

Het concept windbeleid van de provincie maakt onderscheid tussen windturbines en erfmolens<sup>4</sup>. De provincie hanteert voor erfmolens een tiphoogte van maximaal 25 meter, met een afwijkmogelijkheid voor een hogere tiphoogte indien wordt onderbouwd dat de ruimtelijke kwaliteit niet wordt aangetast. Erfmolens zijn alleen toegestaan binnen bouwpercelen van (agrarische) bedrijven. In het beleid Duurzame Energie Twenterand (april 2023) zijn echter erfmolens tot 35 meter tiphoogte – onder voorwaarden, op of aansluitend aan een (agrarisch) erf – toegestaan.

### *Zonneveldenbeleid*

Op 25 april 2023 heeft de raad van gemeente Twenterand het Beleidskader duurzame energie vastgesteld. Voor grote zon op land projecten had de gemeente tot 2023 een ambitie voor maximaal 25 ha. Deze 25 ha is inmiddels nagenoeg gerealiseerd. De raad heeft geen voorkeur voor extra grootschalige zon op veld projecten. Het nieuwe Beleidskader duurzame energie biedt mogelijkheden voor kleine zonnevelden (< 1 ha) en voor grote zonnevelden (> 1 ha) alleen onder zeer strikte voorwaarden. Voor zonne-energie zijn de volgende vormen binnen de gemeente Twenterand mogelijk in de volgende voorkeursvolgorde:

1. Zonne-energie op daken (en op objecten of boven parkeerplaatsen)
2. Zon drijvend op zandwinplas (zodra mogelijk)
3. Kleine zonnevelden (tot max 1 ha)
4. Grote zonnevelden (vanaf 1 ha) : Twenterand is kritisch op extra zonnevelden tot 2030. Dit wordt niet mogelijk gemaakt op goede landbouwgrond en in natuurgebieden. Kleinschalig binnen bouwvlakken biedt de gemeente wel mogelijkheden, voor grootschalige zonnevelden (> 1 ha) in principe voorlopig niet. Omdat Twenterand rekening wil houden met de ruimtelijke kwaliteit zijn de locaties waarop zonnevelden ontwikkeld kunnen worden beperkt. Zo moet het bij zonnevelden > 1ha altijd gaan om een lokaal coöperatief initiatief (een collectief van inwoners plus bedrijven en/of de gemeente). Dit collectief is vaak verenigd in een coöperatie met leden. Het initiatief moet verder lopen via een gebiedsproces en bij voorkeur een locatie in het zoekgebied voor grootschalige opwek Vriezenveen zuid oost. Grootschalige zonnevelden (>1 ha) moeten altijd via de raad en volgens de participatie-voorwaarden uit het beleid. Dat houdt o.a. in dat wij 50% lokaal eigendom als minimum hanteren en streven naar 100% lokaal eigendom. In het Beleidskader duurzame energie is geen nieuw maximum gesteld, maar door voor Zon op veld de zonneladder heel strak te hanteren sturen wij op het voorkomen van Zon op veld op goede landbouwgrond of natuurgronden. In Twenterand zijn op dit moment geen pijplijnprojecten zon op veld bekend. Het beleidskader duurzame energie Twenterand is ambtelijk gedeeld met de provincie. De kaders voor zon op veld in het beleid van Twenterand liggen grotendeels in lijn met het voorgenomen zonbeleid van de provincie én met het zonneveldenbeleid van het rijk. Kansen voor grootschalig opwek met zon, zoals in de toekomst op de zandwinplas, zijn ook in het ontwerp provinciaal zonbeleid mogelijk. Een zienswijze op het provinciaal zonneveldenbeleid ligt niet voor de hand.

### Ingediende Zienswijze op het ontwerp provinciaal windbeleid

<sup>3</sup> [Titel van de brochure \(sim-cdn.nl\)](#)

<sup>4</sup> 'Kleine windturbines op het erf van een (agrarisch) bedrijf waarmee energie wordt opgewekt voor eigen gebruik.'

Gemeente Twenterand heeft op het voorgestelde provinciaal windbeleid een zienswijze ingediend (bijlage) op de volgende onderwerpen:

- Verduidelijking van de gebruikte begrippen en procedures
- Beleid erfmolens
- Lokaal Eigendom.

#### Stand van Zaken RES Twente

Regionaal wordt gewerkt aan het opstellen van de ontwerp RES Twente 2.0 met een plan-MER als onderlegger voor ruimtelijke keuzes die in de RES 2.0 worden gemaakt. In de oorspronkelijke planning was het voornemen de ontwerp RES 2.0 en ontwerp plan-MER eind december 2023 ter inzage te leggen en aan de gemeenteraden te sturen voor het indienen van wensen en bedenkingen. Door de ontwikkelingen in het provinciale beleid heeft RES Twente in najaar 2023 ervoor gekozen een pauze in te lassen in dit proces totdat duidelijk is wat de effecten van het gewijzigde provinciale beleid voor zon en wind zullen zijn.<sup>5</sup>

Het BBO RES Twente heeft op 24 januari 2024 besloten om medio februari een oriënterende werksessie te organiseren over de wijziging van de provinciale Omgevingsverordening. Het doel is om in kaart te brengen waar de vastgestelde maxima voor wind per deelgebied in Twente klemmen met het gemeentelijk (ruimtelijk) beleid, waar verschil van inzicht bestaat tussen gemeenten en provincie over de daadwerkelijke ruimte voor windenergie en te onderzoeken welke mogelijkheden er bestaan om tussen deelgebieden in Twente te schuiven met de opgaven. Twenterand zal de afspraken die voor het ATT-gebied zijn gemaakt tussen de drie gemeenten en de provincie in het gezamenlijk ontwikkelkader ATT<sup>6</sup> en die zijn vastgesteld door de raad, inbrengen voor de werksessie voor RES Twente.

#### Ontwikkelingen windbeleid Buurgemeenten

Uw raad heeft aangegeven informatie te willen ontvangen over ontwikkelingen voor de energietransitie<sup>7</sup> in eigen gemeente en ook in buurgemeenten.

Afstemming over de ontwikkeling van wind in het ATT-gebied vindt plaats in de ATT-samenwerking met gemeenten Almelo en Tubbergen (en provincie Overijssel).

*Almelo* – Almelo heeft een aanvulling op haar beleid (Addendum Duurzame Energieladder) vastgesteld op 30 januari 2024. Dit biedt o.a. een uitwerking van het onderdeel participatie en lokaal eigendom. Een eventuele zienswijze op het ter inzage liggende provinciaal beleid wordt met Twenterand afgestemd.

*Tubbergen* – Heeft het windbeleid vastgesteld op 19 december 2023<sup>8</sup>. Voor Tubbergen speelt een rol dat naast het ATT-gebied ook een windinitiatief in een ander zoekgebied speelt (windpark Langeveen). Daarom wil Tubbergen zelf een zienswijze indienen met voor haar specifieke punten.

*Wierden* – heeft geen zoekgebieden aangewezen maar wel windbeleid vastgesteld op 18 december 2023. Gemeente Wierden ziet geen mogelijkheden voor windturbines op haar grondgebied. Een groot deel van het grondgebied van gemeente Wierden valt echter in een voorkeursgebied van de provincie. Gemeente Wierden en de provincie zijn hierover in discussie. Voor Wierden is een tweetal principe verzoeken voor wind bij de provincie ingediend, waaronder een windinitiatief op de grens van Wierden-Hellendoorn in de omgeving van het munitiedepot.

*Hellendoorn* –. Ook Hellendoorn heeft geen eigen zoekgebieden aangewezen. Het windbeleid is vastgesteld op 19 december 2023. Hellendoorn wil 100% lokaal eigendom. Naast het hiervoor genoemde windinitiatief op de grens met gemeente Wierden, hebben twee lokale energievoorzieningsorganisaties (Daarle en Daarlerveen) bij provincie een principeverzoek ingediend voor een windpark in de omgeving van De Stouwe, op grondgebied van Hellendoorn. Bestuurlijke en ambtelijk hebben wij afstemming gezocht met Hellendoorn, waarbij door ons 2 punten naar voren zijn gebracht:

---

<sup>5</sup> Zie bijlage met de reactie van de provincie over de RES-samenwerking van 21 november 2023.

<sup>6</sup> [gezamenlijk ontwikkelkader\\_att.pdf \(sim-cdn.nl\)](#)

<sup>7</sup> Raadsbesluit Amendement A10 - Voorwaarden RES Twente 1.0, 6 juli 2021

<sup>8</sup> [Gemeente Tubbergen stelt windbeleid vast | Gemeente Tubbergen](#)

- Hoe wordt rekening gehouden met de afstand van 1 km t.o.v. woonkernen uit het beleid Twenterand
- Inwoners uit Twenterand in de omgeving van het initiatief goed meenemen: dezelfde informatie en rechten (omwonendenregeling en participatiemogelijkheden)

*Ommen* – Op 22 juni 2023 heeft gemeente Ommen zoekgebieden windenergie vastgesteld. Geen van de aangewezen zoekgebieden grenst aan gemeente Twenterand.

*Hardenberg* – In Hardenberg zijn meerdere gebieden in beeld als mogelijke locatie voor wind. Eén daarvan is het gebied ten noorden van Twenterand, tussen Bergentheim, Sibculo en Kloosterhaar. Het gebiedsproces in dit gebied is in december 2021 gestopt en geëvalueerd. Het gebied Ommen – Hardenberg is in het ontwerp PPE een provinciaal voorkeursgebied (voor RES West-Overijssel).

## VERVOLG

De getekende zienswijze-brief is na vaststelling door het college gestuurd aan [windbeleid@overijssel.nl](mailto:windbeleid@overijssel.nl). Voor de samenwerking en afstemming voor het ATT-gebied hebben wij voortdurend en intensief bestuurlijk en ambtelijk overleg tussen de drie gemeenten en de provincie. Daarin wordt ook de uitwerking van het provinciaal beleid meegenomen. De afspraken uit het vastgestelde ATT-ontwikkeldkader vormen de basis voor de programmeringsafspraken voor ATT tussen de ATT-gemeenten en de provincie. In die samenwerking willen wij invulling en uitwerking geven aan het streven naar 100% lokaal eigendom. Onze inbreng voor gesprekken in RES Twente verband valt binnen de kaders van raadsbesluiten zoals het ATT-ontwikkeldkader.

## BIJLAGEN

1. Zienswijze gemeente Twenterand op provinciaal windbeleid (PPE en Omgevingsverordening).

Vriezenveen, 14 februari 2024

Burgemeester en wethouders van Twenterand  
de secretaris,

de burgemeester,

P.F.G. Rossen

mr. J.C.F. Broekhuizen